

بررسی مشکلات زیست محیطی در گفت‌وگو با دکتر محمد حسین عمادی

ظرفیت فعلی دولت برای پرداختن به مسائل محیط‌زیستی ناکافی است

سمن‌های زیست محیطی می‌توانند پل ارتباطی میان دولت و جامعه باشند

گلی ماندگار |

مساله محیط زیست در کشور ما به یکی از مضللات بزرگ تبدیل شده است. مساله آب، گرد و غبار و آیر بین رفتن رودخانه‌ها و تالاب‌ها، مناقشه‌هایی که بین استان‌های همجوار در مورد آب به وجودمی‌آید و... دست به دست هم داده‌اند تا مشکلات بسیاری در این زمینه مواجه شویم. در ایران هم مانند بسیاری از کشورهای دنیا دولت به عنوان متولی اصلی امور محیط‌زیستی شناخته می‌شود. اما روند تخریب محیط زیست در کشور باعث شده تا ساختارهای اقتصادی، اجتماعی و اکولوژیک در هم ریخته و اثرات گسترده‌ای بر جامعه‌آینده‌سرمزمن ایران داشته‌باشد. مساله اینجاست که بسیاری از کارشناسان بر این باورند که اگر تغییر در رویکرد دولت‌ها در این زمینه صورت نگیرد، نمی‌توانیم به آینده زیست محیطی کشور امیدوار باشیم. دکتر محمد حسین عمادی، استاد دانشگاه و کارشناس ارشد سازمان ملل، به بررسی چالش‌ها و ظرفیت‌های دولت ایران در مدیریت مسائل زیست‌محیطی پرداخته است.

چالش‌های ساختاری و اجرایی رسیدگی به مسائل را محدود می‌کند

دکتر محمد حسین عمادی، استاد دانشگاه و کارشناس ارشد سازمان ملل در این باره می‌گوید: دولت ایران با چالش‌های ساختاری و اجرایی متعددی در مدیریت مسائل محیط‌زیستی مواجه است که توانایی آن را برای رسیدگی موثر به این امور محدود می‌کند. سازمان حفاظت محیط‌زیست، به عنوان نهاد اصلی مسئول، از کمبود بودجه، نیروی انسانی متخصص و اختیارات کافی رنج می‌برد. اومی‌افزاید: نبود هماهنگی بین وزارتخانه‌ها (مانند وزارت نیرو و کشاورزی) و اولویت‌بندی پروژه‌های اقتصادی کوتاه‌مدت مانند سدسازی یا صنایع آلاینده، مشکلات را تشدید کرده‌است. برای مثال، پروژه‌های انتقال آب بین حوضه‌ای، مانند انتقال آب خزر به فلات مرکزی، بدون ارزیابی‌های زیست‌محیطی جامع اجرا شده‌اند و به اکوسیستم‌های محلی آسیب رسانده‌اند.

دولت باید از ظرفیت‌های بالقوه‌اش برای رسیدگی به مسائل محیط‌زیستی استفاده کند

این کارشناس ارشد سازمان ملل اظهار می‌دارد: با

روی خط خبر

جریمه بیش از ۲ هزار خودرو به خاطر پارک در پیاده‌رو

این ماه، بیش از ۳۳۰ هزار مورد اعمال قانون برای تخلفات سناکن در پایتخت ثبت شده است. معاون اجتماعی و فرهنگ ترافیک پلیس راهور تهران بزرگ ادامه داد: در این بازه زمانی، بیش از ۲ هزار فقره توقف در پیاده‌روها، بیش از ۱۹ هزار فقره سد معبر، بیش از ۱۰۷ هزار فقره توقف به صورت دوبله، بیش از ۹۷ هزار فقره توقف در حریم تابلوی توقف ممنوع، بیش از ۸۵ هزار فقره توقف در محل ویژه معلولین و بیش از ۸ هزار

آغاز ثبت‌نام کلاس‌اولی‌ها از اول خرداد

بیان کرد: کار از قبل آسان‌تر شده و احتمالاً امسال ثبت‌نام کلاس‌اولی‌ها نسبت به سال‌های قبل باسرعت بیشتری انجام خواهد شد. حکیم‌زاده پیش‌بینی کرد: بدون مشکل خاصی ثبت‌نام کلاس‌اولی‌ها در همان بازه زمانی مشخص شده انجام خواهد شد. یکی از ماموریت‌های اصلی وزارت آموزش و پرورش جذب کودکان برای ثبت‌نام در مدرسه است. ثبت‌نام به موقع در زمان مقرر، تمام‌فرآیندهای بعدی از جمله ثبت‌نام کتب درسی و سازماندهی کلاس‌های درسی را تسهیل می‌کند. وی رادیو گفت‌وگو بیان داشت: خانواده‌هایی که هنوز سنجش کودکان را انجام نداده‌اند، آن را در اولویت کاری خود انجام بدهند تا فرآیند ثبت‌نام با

معاون آموزشی ابتدایی وزارت آموزش و پرورش گفت: دانش‌آموزانی که سنجش سلامت را انجام داده‌اند، می‌توانند از خرداد ماه نسبت به ثبت‌نام در مدارس اقدام کنند. رضوان حکیم‌زاده معاون آموزش ابتدایی وزارت آموزش و پرورش در مورد ثبت‌نام کلاس‌اولی‌ها گفت: همانند سال‌های گذشته، دانش‌آموزان باید سنجش پیش از دبستان را انجام بدهند تا شرایط حضور در کلاس اول را داشته باشند که این امکان از سال گذشته برای خانواده‌ها فراهم شده بود. دانش‌آموزانی که سنجش را انجام داده‌اند، می‌توانند از خرداد ماه نسبت به ثبت‌نام در مدارس اقدام کنند. وی با اظهار خرسندی از انجام سنجش پیش از دبستان در طول سال تحصیلی

رئیس سازمان نظام روان‌شناسی تعرفه مشاوره روان‌شناسی در سال ۱۴۰۴ را اعلام کرد. محمد حاتمى گفت: تعرفه ۴۵ دقیقه مشاوره برای مشاوره در مقطع کارشناسی ارشد ۵۲۰ هزار تومان اعلام شده است و تعرفه برای دکتری روان‌شناس برای هر ۴۵ دقیقه ۶۲۰ هزار تومان

معاون بهداشت وزارت بهداشت دلایل اصلی ورود سرخ‌به‌ایران را عنوان و تأکید کرد: در حال حاضر در کشور ما اپیدمی سرخ‌به وجود ندارد و وضعیت تحت کنترل قرار گرفته‌است. علیرضا ربیعی در گفت‌وگو با خبرنگار اجتماعی خبرگزاری تسنیم درباره شیوع سرخ‌به در کشور اظهار کرد: پوشش واکسیناسیون سرخ‌به در کشور بالای ۹۵ درصد است، اما چند نکته بسیار مهم در مورد شیوع مجدد سرخ‌به وجود دارد. اول آنکه کشورهای همسایه مانند افغانستان و پاکستان پوشش واکسیناسیون سرخ‌به بسیار پایین دارند و طی دو سال گذشته نیز این پوشش کاهش یافته است.

پرداخت صورت حساب‌های درمانی مددجویان دارای بیماری خاص

مدیرکل بهداشت، درمان و بیمه‌های اجتماعی کمیته‌امداد با بیان اینکه سال گذشته، ۲۵۲ میلیارد تومان برای درمان مددجویان دارای بیماری خاص و صعب‌العلاج هزینه شده، گفت: ۱۵۰ میلیارد تومان از این رقم از محل اعتبارات دولتی و مابقی از کمک‌های مردمی تأمین شده‌است. مجتبی احمدلو اظهار کرد: اعتبارات این صندوق در سال ۱۴۰۴ به ۱۲ همت افزایش یافته‌است که بخشی از مددجویان امداد به دلیل دارا بودن بیماری خاص و صعب‌العلاج تحت پوشش این صندوق قرار دارند. وی با اشاره به وجود ۱۳۰ هزار بیمار خاص و صعب‌العلاج تحت پوشش کمیته‌امداد، افزود: ۹۰ هزار و ۲۱۴ نفر از مددجویان کمیته‌امداد دارای بیماری خاص و صعب‌العلاج هستند و علاوه بر این نیز، حدود ۴۰ هزار نفر زمینگیرند و جهت انجام کارهای روزمره خود نیازمند مراقب و پرستار هستند.

مکانیزم‌های پاسخگویی دولت‌می‌تواند به تدریج به‌متولی موثری تبدیل شود. این تحول زمامبر است. اما با توجه به نقش بی‌بدیل دولت در ایران، اجتناب‌ناپذیر است.

دولت در ایران باید با اصلاح رویکردها

و ساختارها به مسوولیت‌هایش بپردازد این استاد دانشگاه ادامه می‌دهد: بنابراین، کنار گذاشتن دولت از این نقش غیرواقع‌بینانه است. امکان پذیر بودن این مسوولیت به اصلاح رویکردها و ساختارها بستگی دارد. برای مثال، تقویت سازمان حفاظت محیط‌زیست با افزایش بودجه (که در حال حاضر کمتر از ۵ درصد بودجه ملی است) و اعطای اختیارات بیشتر می‌تواند اثربخشی آن را افزایش بدهد. همچنین، ادغام توسعه پایدار در برنامه‌های اقتصادی، مانند جلوگیری کنند. اومی‌افزاید: علاوه بر این، جلب مشارکت نمایندگان این گروه‌ها می‌تواند هماهنگی را بهبود ببخشد و سیاست‌های زیست‌محیطی را موثرتر کند.

ساختار اقتصادی وابسته به نفت

پایداری بلندمدت را قربانی کرده‌است

اومی‌افزاید: از منظر اقتصادی، وابستگی به صنایع آلاینده مانند نفت و پتروشیمی، کشاورزی آب‌بر (۸۵٪ مصرف آب کشور) و نبود سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر، تخریب را تسریع کرده‌است. برای مثال، تنها یک درصد برق ایران از منابع تجدیدپذیر تأمین می‌شود، در حالی که کشورهای همسایه مانند ترکیه به‌درآمدهای نفتی وابسته است، پایداری بلندمدت را قربانی رشد کوتاهمدت می‌کند.

ناآبرایی‌های اجتماعی و فقر جوامع را

به بهربرداری غیرپایدار سوق می‌دهد

عمادی در پایان می‌گوید: در بعد اجتماعی، فقدان آگاهی عمومی، ضعف مشارکت جوامع محلی، و نبود فرهنگ

مصرف پایدار، فشار بر منابع را افزایش داده است. تولید آب در بخش خانگی و تخریب جنگل‌ها توسط جوامع محلی نشان‌دهنده نقص در آموزش و فرهنگ‌سازی است. علاوه بر این، نابرابری‌های اجتماعی و فقر در مناطق حاشیه‌ای، جوامع را به بهره‌برداری غیرپایدار از منابع سوق داده است. برای مثال، قطع درختان برای سوخت در زاگرس نتیجه فقر اقتصادی است.

برده‌ایم. این الگوها در فازهای «یک»، «دو» و «سه» انجام می‌شود. منظور از فاز یک همان مرحله پرسشنامه است و در مرحله دوم از افرادی که دارای علامت مثبت هستند درباره انجام معاینه و تست اسپیرومترى دعوت به عمل می‌آید و سپس تشخیص قطعی آسم اعلام می‌شود. این متخصص گفت: اگر این مطالعه در پنج سال آینده یکبار دیگر انجام شود و میزان علامت شیوع آسم در کودکان افزایش یابد و به‌طور مثال از ۱۱ درصد کنونی به ۱۵ درصد برسد، بیانگر افزایش آسم در کشور است. به‌طور قطع، افزایش فاز دوم این مطالعه در کشور انجام می‌شد. میزان شیوع قطعی آسم در کودکان از ۱۱ درصد کمتر و حدود ۶ تا ۷ درصد و روند صعودی و نزولی میزان شیوع آسم برای وزارت بهداشت بسیار مهم است.

تشخیص بیماری آسم سخت است

نجمی با بیان اینکه تشخیص بیماری آسم سخت است، توضیح داد: تشخیص برخی بیماری‌ها مانند آسم سخت‌است و برای اطلاع از شیوع آن از روش‌های مطالعاتی استفاده می‌شود. این در حالی است که برخی بیماری‌ها مانند فشارخون و دیابت با روش‌های اندازه‌گیری به راحتی قابل تشخیص است و انجام‌امور مطالعاتی برای این بیماری را راحت‌تر است.

سالانه ۴۵۰ هزار مرگ در دنیا

به دلیل آسم

رئیس اداره بیماری‌های مزمن تنفسی وزارت بهداشت با بیان اینکه حملات آسم می‌تواند بسیار خطرناک و کشنده باشد اظهار کرد: حملات آسم با توجه به میزان شدت آن می‌تواند بسیار خطرناک و کشنده باشد. به‌طور کلی، آسم یک بیماری چندان مرگبار نیست و براساس اعلام سازمان بهداشت جهانی حدود ۴۵۰ هزار نفر در سطح جهان به دلیل ابتلا به این بیماری طی هر سال جان خود را از دست می‌دهند. بررسی‌های بیانگر این است که حدود ۲ میلیون تا ۳ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر به دلیل بیماری COPD که یک بیماری مزمن انسداد ریوی است جان خود را از دست می‌دهند.

خبر روز

بدون مشارکت فعال گروه‌های اجتماعی

مختلف تلاش‌های دولت کافی نخواهد بود

این استاد دانشگاه خاطرنشان می‌کند: همکاری این ساختارها نیازمند چهارچوب‌های قانونی شفاف، حمایت مالی، و ایجاد پلتفرم‌های مشترک برای گفت‌وگو است. بدون مشارکت فعال این گروه‌ها، تلاش‌های دولت به دلیل کمبود منابع، ضعف در اجرا و نبود اعتماد عمومی ناکافی خواهد بود. ایجاد شوراهای محلی با حضور نمایندگان این گروه‌ها می‌تواند هماهنگی را بهبود ببخشد و سیاست‌های زیست‌محیطی را موثرتر کند.

دولت مسوول اجرای اغلب پروژه‌های

نایب‌دار تخریب‌کننده محیط‌زیست است

اومی‌افزاید: دولت ایران به دلیل نقش محوری در برنامه‌ریزی توسعه و اقتصاد، اغلب مسئول اجرای پروژه‌های ناپایدارى است که به تخریب محیط‌زیست منجر شده‌اند. پروژه‌هایی مانند سدسازی غیر اصولی (مانند سد گوند که به شوری اراضی کشاورزی منجر شد) گسترش صنایع آب‌بر در مناطق خشک، و استخراج بی‌رویه منابع نفتی، نشان‌دهنده اولویت‌بندی رشد اقتصادی کوتاهمدت بر پایداری زیست‌محیطی است.

اعتماد به توانایی دولت به عنوان متولی محیط‌زیست کاهش یافته‌است

عمادی در بخش دیگری از سخنان خود به مساله اعتمادسازی دولت در زمینه محیط زیست اشاره کرده و می‌گوید: رویکرد دولت، همراه با ضعف در اجرای قوانین زیست‌محیطی و نبود ارزیابی‌های جامع زیست‌محیطی (EIA) اعتماد به توانایی دولت به عنوان متولی محیط‌زیست را کاهش داده است. برای مثال، گزارش‌های سال ۲۰۲۴ نشان می‌دهند که ۸۰٪ تالاب‌های ایران خشک شده‌اند، بخشی به دلیل سیاست‌های نادرست مدیریت آب که دولت پیش برده است. «اومی‌افزاید: با این حال، دولت به دلیل دسترسی به منابع مالی، قانون‌گذاری، و زیرساخت‌های اجرایی، همچنان نیاز به اقدام‌های فوری در مسائل زیست‌محیطی باقی می‌ماند. هیچ‌نهاد دیگری در ایران توانایی هماهنگی در مقیاس ملی، تخصیص بودجه‌های کلان یا اجرای سیاست‌های فراگیر را ندارد.

رویداد

شیوع ۱۱ درصدی آسم در کودکان و نوجوانان

میلیون نفر در دنیا به آسم مبتلا هستند و شیوع آسم در کشورهای مختلف از صفر تا ۴۰ درصد گزارش شده است. رئیس اداره بیماری‌های مزمن تنفسی وزارت بهداشت درباره وضعیت آسم در کشور توضیح داد: نتایج یک مطالعه در میان جمعیت بالغان و کودکان بیانگر این است که شیوع علائم آسم در میان کودکان و نوجوانان حدود ۱۱ درصد و شیوع میان جمعیت بزرگسال نیز ۹ درصد است. این مطالعه، نخستین مطالعه گسترده‌ای است که با حجم نمونه بسیار بالا در تمام کشور انجام شده. این مطالعه براساس یک پرسش‌نامه در ارتباط با علائم آسم انجام شده‌است. شرکت‌کنندگان در این مطالعه درباره علائمی که بیشترین بسیاری از کشورهای سرفه، تنگی نفس و خس‌خس سینه شده و در حقیقت سبب احساس فشار به قفسه سینه می‌شود. وی با بیان اینکه افراد مبتلا به آسم دوره‌های عود و بهبودی بیماری را تجربه می‌کنند اظهار کرد: منظور از عود و بهبودی بیماری این است که فرد مبتلا به این بیماری علائم سرفه، تنگی نفس و خس‌خس را دارا نداشته باشد و یا دفع انسداد هوایی هوایی برطرف می‌شود و در حقیقت فرد به اصطلاح شرایط عادی را تجربه می‌کند.

آسم در اغلب موارد ریشه ژنتیکی دارد

دکتر نجمی با بیان اینکه بیماری آسم در اغلب موارد ریشه ژنتیکی دارد، گفت: بیماری‌هایی مانند «آسم»، «رینیت آلرژیک» و «آگزما» به عنوان بیماری‌های «آتوپیک» شناخته می‌شوند و این بیماری‌ها به‌طور معمول زمینه ژنتیک داشته و در خانواده افراد وجود دارند. به‌طور مثال، بیماری آسم تحت تأثیر برخی عوامل محرک به وجود می‌آید و شعله‌ور می‌شود. بازم تأکید می‌کند که بیماری آسم در اغلب موارد به اصطلاح استعداد ژنتیکی در افراد وجود دارد.

وضعیت آسم در ایران و جهان

اورد درباره وضعیت بیماری آسم در جهان توضیح داد: شیوع آسم در سطح جهان بسیار متفاوت است. براساس آخرین آمار سازمان بهداشت جهانی، حدود ۲۶۲